

NOVINE U ZAKONU O BEZBEDNOSTI I ZDRAVLJU NA RADU

Zakonom o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Sl. glasnik RS”, br. 91/2015) u ovu oblast su uvedene **značajne novine**. Potreba za izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu („Sl. glasnik RS”, broj 101/2005), koji je donet novembra 2005. godine, proizlazi iz činjenice da su u periodu dosadašnje primene ovog zakona **uočeni brojni nedostaci**, koji su doveli do problema u funkcionisanju u pojedinim **segmentima bezbednosti i zdravlju na radu**, kao i u ostvarivanju prava i obaveza poslodavaca i zaposlenih u ovoj oblasti.

Shodno navedenom, najpre je, u okviru osnovnih odredaba, precizirana odnosno **ograničena oblast** primene Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu (u daljem tekstu: Zakon), i to na taj način što je predviđeno da se navedeni zakon **ne primenjuje** pri obavljanju **specifične vojne službe u Vojsci Srbije**, zatim pri obavljanju **policijskih poslova**, poslova **zaštite i spasavanja** iz delokruga nadležnog državnog organa, kao i pri obavljanju poslova zaštite i spasavanja koje obavljaju drugi subjekti u skladu sa posebnim zakonom.

Ovo ograničenje oblasti primene navedenog zakona, **rezultat je usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom EU 89/391/EEC** (dalje: Direktiva) o uvođenju mera za podsticanje poboljšanja bezbednosti i zdravlja radnika na radu. Naime, **u skladu sa članom 2. ove direktive**, ista se primenjuje na **sve sektore aktivnosti, javne i privatne** (industrijske, poljoprivredne, komercijalne, administrativne, uslužne, obrazovne, kulturne, zabavne itd.), ali se tamo gde karakteristike svojstvene **izvesnim specifičnim aktivnostima javnih službi (vojska i policija), ili izvesnim specifičnim aktivnostima u službama civilne zaštite**, dolaze u konflikt sa odredbama Direktive, ista **ne primenjuje**.

TERMINI

U delu koji objašnjava značenje pojedinih izraza koji se koriste u ovom zakonu, izvršeno je preciziranje izraza „poslodavac”, a definisani su i novi izrazi „prevencija” i „jezik koji zaposleni razume”. Tako je definisano da je **POSLODAVAC**, u smislu ovog zakona, **domaće ili strano pravno lice**, odnosno **fizičko lice, koje radno angažuje jedno ili više lica**, ali je pritom precizirano da se poslodavcem smatra i fizičko lice koje po **bilo kom pravnom osnovu obezbeđuje posao zaposlenom, izuzimajući lice, koje posao obez-**

beđuje u domaćinstvu i nosioca porodičnog poljoprivrednog gazdinstva, koji obavljaju posao sa članovima porodičnog poljoprivrednog domaćinstva u skladu sa propisima o poljoprivredi, kao i **fizičko lice koje sa članovima svog porodičnog domaćinstva obavlja privrednu ili drugu delatnost**. Ovakvim, detaljnim definisanjem pojma „poslodavac”, precizirano je ko se u svakom pojedinačnom slučaju smatra poslodavcem, a što je značajno iz razloga jer je upravo **poslodavac odgovoran za primenu mera za bezbednost i zdravlje na radu, kao što su**” oспособljavanje zaposlenog za bezbedan i zdrav rad kod zasnivanja radnog odnosa, odnosno drugog radnog angažovanja, izrada akta o proceni rizika, pregled i provera opreme za rad, ispitivanje uslova radne okoline i dr.

Dalje je definisano da se pod pojmom „**PREVENCIJA**” podrazumeva **proces obezbeđivanja mera na radnom mestu i u radnoj okolini kod poslodavca u cilju sprečavanja ili smanjenja rizika na radu**. Potreba za definisanjem ovog pojma je proizašla iz činjenice da je Zakonom iz 2005. godine, utvrđena obaveza poslodavca da obezbedi preventivne mere radi zaštite života i zdravlja zaposlenih kao i da za njihovu primenu obezbedi potrebna finansijska sredstva, pri čemu nije bio definisan pojam prevencije.

Najzad, definisano je da se pod pojmom „**JEZIK KOJI ZAPOSLENI RAZUME**” podrazumeva **maternji jezik, zatim jezik koji je u službenoj upotrebi na teritoriji** na kojoj poslodavac ima sedište, odnosno na kojoj zaposleni obavlja poslove i koji zaposleni govori, čita i piše, kao i **jezik koji je utvrđen kao uslov za obavljanje poslova radnog mesta**.

POSEBNA ZAŠTITA

U članu 6. Zakona, kojim je utvrđen osnov za uređivanje posebnih prava, obaveza i mera u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu **mladih** (naročito u vezi sa njihovim duhovnim i telesnim razvojem), **žena** koje rade na radnom mestu **sa povećanim rizikom** koji bi mogao da im ugrozi ostvarivanje materinstva, **osoba sa invaliditetom i profesionalno obolelih**, izvršeno je terminološko usklađivanje sa odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom („Sl. glasnik RS”, br. 36/09 i 32/13). U tom smislu, dosadašnji termin „invalid” zamenjen je terminom „osoba sa invaliditetom”. Takođe, izvršeno je usklađivanje ovog člana sa

članom 15. Direktive EU 89/391/EEC, kojim je propisano da se **naročito osetljive grupe moraju zaštititi od opasnosti koje na njih mogu uticati**, te je u tom smislu član 15. dopunjen odredbom koja predviđa da **preventivne mere u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu mladih, zaposlene žene za vreme trudnoće i zaposlene koja doji dete**, sporazumno **propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za zdravlje**.

U članu 12. Zakona, kojim su propisana načela od kojih poslodavac polazi u okviru obaveze obezbeđivanja preventivnih mera radi zaštite života i zdravlja zaposlenih, izvršeno je **usklađivanje** sa članom 6. Direktive, i to na taj način što je **preformulisano načelo zamene opasnih tehnoloških procesa ili metoda rada bezopasnim ili manje opasnim**, tako da isto sada glasi načelo zamene opasnog bezopasnim ili manje opasnim. Takođe, usklađivanje sa navedenim članom Direktive izvršeno je i kroz **uvođenje dva nova načela i to**“ načelo prilagođavanja tehničkom napretku i načelo razvijanja koherentne celokupne politike prevencije.

OBAVEZE POSLODAVCA

Važno!

Dalje, u okviru **opštih obaveza poslodavca**, u članu 15. utvrđena je **nova obaveza poslodavca koja se odnosi na obezbeđivanje mera zaštite od požara**, kao i na **spasavanje i evakuaciju u skladu sa posebnim zakonom**. Takođe, u ovom članu je utvrđeno da **način pružanja prve pomoći, vrste sredstava i opreme** koji moraju biti obezbeđeni na radnom mestu, **način i rokove osposobljavanja zaposlenih** za pružanje prve pomoći sporazumno **propisuju ministar nadležan za rad i ministar nadležan za zdravlje**, a čime se stvara pravni osnov za donošenje podzakonskog propisa koji reguliše ovu materiju.

Još jedna **značajna novina** je uvedena kako bi se otklonile uočene nedoumice u praksi. Naime, u članu 16. je precizirano da je **poslodavac dužan da aktom o proceni rizika**, na osnovu **ocene službe medicine rada**, odredi **posebne zdravstvene uslove koje moraju ispunjavati zaposleni**, i to **isključivo na radnim mestima koja su utvrđena kao radna mesta sa povećanim rizikom**. Naime, ova obaveza poslodavca se **ne odnosi na obavljanje drugih poslova na radnom mestu i u radnoj okolini, ili na upotrebu pojedine opreme za rad, a kako je do sada bio slučaj**.

Navedenim preciziranjem, izvršeno je usklađivanje sa članom 33. Zakona. Naime, **sa obave-**

zom poslodavca iz člana 16. u korelaciji je **pravo zaposlenog iz člana 33. stav 1. tačka 2)** da odbije da radi ako mu poslodavac nije obezbedio propisani **lekarski pregled ili ako se na lekarskom pregledu utvrdi da ne ispunjava propisane zdravstvene uslove**, upravo za rad na radnom mestu sa **povećanim rizikom**. S tim u vezi, značajno je pomenuti i član 43. Zakona, koji utvrđuje **obavezu poslodavca da zaposlenom na radnom mestu sa povećanim rizikom pre početka rada obezbedi prethodni lekarski pregled, kao i periodični lekarski pregled u toku rada**.

važno

U okviru regulisanja posebnih obaveza poslodavca u vezi sa bezbednošću i zdravljem na radu, u članu 18. Zakona, utvrđena je još jedna **obaveza poslodavca**, i to onog koji **izvodi radove na izgradnji objekta** u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu na **privremenim ili pokretnim gradilištima**, a koja se odnosi na **izradu propisanog elaborata o uređenju gradilišta**. Ovaj elaborat **poslodavac je dužan da**, uz izveštaj o početku rada **dostavi nadležnoj inspekciji rada**. Takođe, utvrđena je još jedna **obaveza poslodavca koja se odnosi na to da odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi prijavi nadležnoj inspekciji rada** izvođenje radova radi otklanjanja **velikih kvarova ili havarija** na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti.

Utvrđivanjem dve nove obaveze poslodavca, istovremeno je i **proširena nadležnost inspekcije rada** u ovoj oblasti. Dalje, u ovom delu Zakona, značajno je **izmenjen član 24.** koji propisuje **obavezu poslodavca u vezi sa davanjem zaposlenima na upotrebu opreme za rad, kao i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu**. U tom smislu, precizirano je da poslodavac može zaposlenima dati na korišćenje opremu za rad i sredstvo i opremu za ličnu zaštitu na radu, samo **ako su usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima**, ako je njihova usaglašenost ocenjena prema propisanom postupku, ako su označeni u skladu sa propisima i ako ih prate propisane isprave o usaglašenosti i druga propisana dokumentacija. Poslodavac je, s tim u vezi, **dužan da obezbedi uputstvo za upotrebu i održavanje opreme za rad, sredstava i opreme za ličnu zaštitu**, te da **obezbedi zaposlenima uputstva** za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu. Još jedna **obaveza poslodavca** u ovom delu, odnosi se na

obezbeđivanje prevoda uputstva za bezbedan rad po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu na radu, na jezik koji zaposleni razume. Ovom izmenom izvršeno je **usklađivanje sa odredbama Zakona o tehničkim zahtevima za proizvode i ocenjivanju usaglašenosti** („Sl. glasnik RS”, br. 36/09), kako bi se izbegli problemi koje je u praksi stvaralo dosadašnje rešenje.

Iz ovog razloga je u Zakon uveden i definisan pojam “jezik koji zaposleni razume”. Takođe, **novim članom 24a** propisana je još jedna **obaveza poslodavca** da zaposlenima **da na korišćenje opasne hemijske i druge hemijske materije**, za koje je propisana **obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista**, i to **uz uslov da je uz navedene materije zaposlenima učinio dostupnim bezbednosni list**, u skladu sa propisima kojima se uređuje oblast hemikalija, kao i **uz uslov da je obezbedio sve mere koje proizlaze iz sadržine bezbednosnog lista**. Obaveza poslodavca je i da bezbednosni **list drži na srpskom jeziku**, odnosno da **obezbedi prevod bezbednosnog lista na jezik koji zaposleni razume**. Na ovaj način je izvršeno usklađivanje sa propisima kojima se uređuje oblast hemikalija. Takođe, ovo je još jedan razlog zbog koga je u Zakon uveden i definisan pojam “jezik koji zaposleni razume”.

U delu Zakona koji reguliše osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad, izvršene su **korekcije u čl. 27, 28, 30. i 31. Zakona**. Tako je novim rešenjima predviđena dužnost poslodavca da vrši **osposobljavanje zaposlenih za bezbedan i zdrav rad**, kako kod **zasnivanja radnog odnosa**, tako i u slučaju **drugog radnog angažovanja**, kao i u slučaju **promene opreme za rad**.

važno

Dalje, preciziran je **način sprovođenja osposobljavanja zaposlenih** i to tako što je uveden **program po kom se osposobljavanje vrši**, a koji je poslodavac **dužan da po potrebi, obnavlja i menja**. Na ovaj način obuhvaćeni su svi zakonski slučajevi radnog angažovanja zaposlenih koje je poslodavac dužan da osposobi za bezbedan i zdrav rad i uvedena je nova obaveza poslodavca da ovo osposobljavanje vrši u skladu sa donetim programom. Takođe, uvedena je periodična **provera osposobljenosti zaposlenih za bezbedan i zdrav rad**. Periodična provera se vrši **najkasnije u roku od jedne godine od dana prethodne provere** i to kada su u pitanju **radna mesta sa povećanim rizikom**, odnosno **najkasnije u roku od četiri**

godine od dana prethodne provere, kada su u pitanju sva **ostala radna mesta**.

Na ovom mestu je predviđeno da se navedeno **osposobljavanje vrši na jeziku koji zaposleni razume**, te da se isto prilagođava mogućnostima i sposobnostima osoba sa invaliditetom, a čime je izvršeno **usklađivanje sa odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom** („Službeni glasnik RS”, br. 36/09 i 32/13). U ovom delu izvršene su i **terminološka usklađivanja sa odredbama Zakona o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba sa invaliditetom i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**.

Najzad, precizirana je i **obaveza poslodavca** da obezbedi da **pristup radnom mestu u radnoj okolini**, na kome **preti neposredna opasnost od povređivanja ili zdravstvenih oštećenja** (trovanja, gušenja, i sl.), **imaju samo lica koja su osposobljena za bezbedan i zdrav rad**, koja su pored dobijanja **posebnih uputstva za rad na takvom mestu** i koja su snabdevena odgovarajućim sredstvima i opremom za ličnu zaštitu na radu, dobila i **uputstva da prestanu da rade i/ili odmah napuste radno mesto i odu na bezbedno mesto**.

PRAVA I OBAVEZE ZAPOSLENIH

U delu Zakona koji reguliše prava i obaveze zaposlenih, u **čl. 34. i 35.** uvedeno je **pravo zaposlenih da u slučaju neposredne opasnosti po život i zdravlje**, mogu i da **prestanu da rade, napuste radno mesto**, radni proces, odnosno radnu okolinu, kao i **zabrana zaposlenima da samovoljno isključuju, menjaju ili uklanjaju bezbednosne uređaje na sredstvima za rad**. Uvođenjem ovog prava, odnosno zabrane zaposlenom, izvršeno je usklađivanje sa **članom 13. Direktive**, koji reguliše odgovornost zaposlenih u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu.

važno

U oblasti organizovanja poslova bezbednosti i zdravlju na radu, uvedena je mogućnost da **poslodavac obavlja sam poslove bezbednosti i zdravlja na radu**, i **to samo u delatnostima trgovine na malo, usluga smeštaja i ishrane, informisanja i komunikacija, finansijskim i osiguranja, poslovanja nekretninama, stručnim, naučnim, inovacionim, administrativnim i pomoćnim uslužnim delatnostima, obaveznog socijalnog osiguranja, obrazovanja, umetnosti, zabave i rekreacije**, kao i ostalim **uslužnim delatnostima**, pod **uslovom da ima do 20 zaposlenih**. U ovoj situaciji poslodavac nije dužan da ima položen stručni ispit, u skladu sa ovim zakonom.

Ovakvim rešenjem stvoreni su **povoljniji uslovi za male poslodavce** koji obavljaju neproizvodne delatnosti, da sami mogu obavljati poslove bezbednosti i zdravlja na radu. Takođe, **novim članom 37a** podignut je **nivo kompetentnosti lica** koja se bave poslovima bezbednosti i zdravlja na radu kod poslodavaca koji obavljaju visokorizične delatnosti, kao što su građevinarstvo, prerađivačka industrija, snabdevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacije (osim trgovine električnom energijom i gasovitim gorivima preko gasovodne mreže), snabdevanje vodom, upravljanje otpadnim vodama, kontrolisanje procesa uklanjanja otpada i sličnim aktivnostima, kao i u delatnostima zdravstvene i socijalne zaštite. Naime, u ovim delatnostima, **poslodavac je u obavezi da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu, odredi lice koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama** u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, **osnovnim strukovnim studijama**, odnosno na **studijama u trajanju do tri godine** iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka.

Prema podacima o povredama na radu, upravo u **ovim delatnostima veliki broj zaposlenih pretrpi tešku povredu na radu**, često i sa smrtnom posledicom, te je iz tog razloga uvedeno ovakvo rešenje. Dalje, propisana je **obaveza lica za bezbednost i zdravlje na radu da kontinuirano usavršava znanja u ovoj oblasti**, a prema **Programu usavršavanja znanja, koji propisuje ministar nadležan za rad**. Na ovaj način, naglašen je značaj stručnog i kvalitetnog obavljanja poslove bezbednosti i zdravlja na radu, a u cilju stvaranja bezbednih i zdravih uslova za rad, kako bi se smanjio rizik od nastanka povreda na radu i profesionalnih bolesti, kao i sam njihov nastanak.

Značajne **novine** uvedene su i u odredbe Zakona koje se odnose **na predstavnika zaposlenih** za bezbednost i zdravlja na radu. Naime, **poslodavac kod koga su zaposleni obrazovali Odbor za bezbednost i zdravlje na radu** je i do sada bio dužan da **u navedeni odbor imenuje jednog svog predstavnika**. **Novina** se ogleda u tome što se, pored dosadašnjeg načina uređenja odnosa između predstavnika zaposlenih, odnosno *Odbora za bezbednost i zdravlje na radu*, sa jedne strane, i sindikata, sa druge strane, **kroz kolektivni ugovor**, uvodi još jedna **mogućnost za uređenje ovih odnosa i to kroz sporazum zaključen između poslodavca i predstavnika zaposlenih**. Takođe, utvrđena je još jedna **obaveza za poslodavca**, koja se ogleda u omogućavanju **najmanje jednom predstavniku za-**

poslenih za bezbednost i zdravlje na radu odsustva sa rada u trajanju **od najmanje pet časova rada mesečno**, s **pravom na naknadu zarade** koja se obračunava i isplaćuje u istom iznosu kao da je radio na poslovima radnog mesta, kao i **da obezbedi tehničko-prostorne uslove u skladu sa prostornim i finansijskim mogućnostima, radi obavljanja aktivnosti** predstavnika zaposlenih.

Ovim novinama izvršeno je **usklađivanje sa članom 11. Direktive**, koji reguliše konsultovanje i učešće radnika u svim pitanjima koja se odnose na bezbednost i zdravlja na radu. Takođe, ovim novinama utiče se na obezbeđivanje adekvatnih prostornih, vremenskih i svih ostalih uslova za rad predstavnika zaposlenih, kako bi se **odstupilo od utvrđene prakse veoma malog broja obrazovanih Odbora za bezbednost i zdravlja na radu** kod poslodavaca.

U oblasti vođenja evidencija, saradnje i izveštavanja, uvedena je **obaveza poslodavca** da, pored dosadašnjih evidencija, **vodi i evidencije o izdatim sredstvima i opremi za ličnu zaštitu na radu**, kao i **o izvršenim lekarskim pregledima** zaposlenih u skladu sa propisima o bezbednosti i zdravlju na radu, a iz razloga jer se u praksi javila potreba za vođenjem i ovih evidencija od strane poslodavca. Takođe, u ovom delu, definisan je **obim ličnih podataka zaposlenih** koji su sadržani u evidencijama koje poslodavac vodi, kao i subjekti kojima poslodavac pojedine podatke dostavlja na korišćenje. Na ovaj način usklađene su odredbe *Zakona sa odredbama Zakona o zaštiti podataka o ličnosti* („Sl. glasnik RS”, br. 97/08, 104/09 – dr. zakon, 68/12 – US i 107/12).

Kada su u pitanju **stručni ispiti za izdavanje licenci za obavljanje poslova** za bezbednost i zdravlje na radu, **pooštrjeni su uslovi za dobijanje ove licence**, te se kao **uslov** traži i da **pravno lice, odnosno preduzetnik** koji je podnositelj zahteva za izdavanje licence, **ima u radnom odnosu najmanje dva zaposlena sa stečenim visokim obrazovanjem** na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 240 ESPB bodova, master akademskim studijama, specijalističkim studijama na fakultetu iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških, prirodno-matematičkih ili medicinskih nauka, kao i to da **osnivaču ili sa njim povezanom licu, odnosno preduzetniku, licenca izdata u skladu sa ovim zakonom nije oduzeta u prethodne tri godine**.

Precizirana je vrsta i stepen obrazovanja za dobijanje licence za obavljanje poslova odgovornog lica, kao i dužina potrebnog radnog iskustva, čime je izvršeno **usklađivanje** sa odredbama *Zakona o visokom obrazovanju* („Sl. glasnik RS”,

br. 76/05, 100/07 – autentično tumačenje,... i 68/15).

Najzad, predviđena je još jedna **moгуćnost za oduzimanje licence od strane ministra nadležnog za rad** njenom imaocu, a to je slučaj kada imalac u periodu važenja licence **prestane da ispunjava uslove propisane za njeno važenje**. Ovom mogućnošću, izvršeno je usklađivanje sa članom zakona koji propisuje uslove za dobijanje, odnosno važenje licence.

U *Zakonu o bezbednosti i zdravlju na radu*, značajna novina je i uvođenje **nacionalnih priznanja** u ovoj oblasti u Republici Srbiji. Tako je novom Glavom IXa, odnosno *članom 60a*, predviđena mogućnost dodele navedenih priznanja, za **izuzetna postignuća** u ovoj oblasti i to pravnim i fizičkim licima, *Odboru za bezbednost i zdravlje na radu*, kao i organizacijama i udruženjima. Nacionalna priznanja se **dodeljuju za Dan bezbednosti i zdravlja na radu** u RS, 28. aprila, a predviđeno je da sadržinu i izgled nacionalnih priznanja (Povelje „28. april“, Plakete „28. april“ i Pohvalnice „28. april“), propisuje, podzakonskim aktom, *ministar nadležan za rad*.

U delu *Zakona* koji reguliše nadzor, izvršena su terminološka usklađivanja sa odredbama ovog zakona, kao i *Zakona o visokom obrazovanju*.

U okviru kaznenih odredaba, izvršena su terminološka usklađivanja sa ostalim odredbama ovog zakona, a značajno je pomenuti i uvođenje novih slučajeva koji predstavljaju prekršaje, za koje je zaprećena **novčana kazna za poslodavca, privatnog preduzetnika, kao i za odgovorno lice kod poslodavca**. Shodno tome, navedeni subjekti **čine prekršaj, primera radi, ako odmah, od nastanka, usmeno i u pismenoj formi ne prijave nadležnoj inspekciji rada izvođenje radova** radi otklanjanja **velikih kvarova ili havarija** na objektu, koji mogu da ugroze funkcionisanje tehničko-tehnoloških sistema ili obavljanje delatnosti (član 18), zatim **ako**

zaposlenima daju na korišćenje opremu za rad i sredstva i opremu za ličnu zaštitu na radu koji nisu usaglašeni sa propisanim tehničkim zahtevima ili ako nisu obezbedili uputstvo za njihovu upotrebu i održavanje, kao i ako nisu obezbedili **uputstva za bezbedan rad** po propisima o bezbednosti i zdravlju na radu za korišćenje opreme za rad i sredstava i opreme za ličnu zaštitu (član 24), te ako **zaposlenima daju na korišćenje opasne hemijske materije** i druge hemijske materije za koje je propisana obaveza izrade i dostavljanja bezbednosnog lista, a **nisu učinili dostupnim bezbednosni list**, ili ako nisu obezbeđene sve mere koje proizlaze iz sadržaja bezbednosnog lista (član 24a).

Odredbama koje nisu ušle u prečišćen tekst *Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu*, predviđeno je da izmene i dopune ovog zakona stupaju na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Sl. glasniku RS“, **osim člana 17. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o bezbednosti i zdravlju na radu** („Sl. glasnik RS“, br. 91/15) a **primenjuju se od 1. decembra 2017. godine**. Shodno navedenom, ove izmene i dopune su **stupile na snagu od 13. novembra 2015. godine, izuzev člana koji predviđa obavezu poslodavca koji obavlja pojedine, specifične delatnosti da za poslove bezbednosti i zdravlja na radu, odredi lice** koje ima najmanje stečeno visoko obrazovanje na osnovnim akademskim studijama u obimu od najmanje 180 ESPB bodova, osnovnim strukovnim studijama, odnosno na studijama u trajanju do tri godine iz naučne, odnosno stručne oblasti u okviru obrazovno-naučnog polja tehničko-tehnoloških nauka, prirodno-matematičkih nauka ili medicinskih nauka, a koji se **primenjuje od 1. decembra 2017. godine**.

(*Bojana Potežica – dipl. pravnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave, 19.11.2015. god.*)

UDALJENJE ZAPOSLENOG SA RADA

FAKULTATIVNO UDALJENJE

Udaljenje sa rada je preventivna i privremena **mera suspendovanja zaposlenog sa rada**, uz pravo na određenu **naknadu zarade**. Trebalo bi institut udaljenja **razlikovati od disciplinske mere**, pošto se određuje dok vlada pretpostavka nevinosti, dakle, pre nego što se utvrdi odgovornost zaposlenog za nastanak uzroka. Takođe, treba ga razlikovati i **od prestanka radnog odnosa**, jer je za vreme udaljenja, zaposleni u

radnom odnosu, a ostvaruje i pravo na naknadu zarade.

Udaljenje ima **fakultativni karakter kad predstavlja mogućnost**, a konačna odluka o udaljenju je na poslodavcu, i **obligatorni karakter kada je udaljenje sa rada obavezno**.

U ovom delu biće reči o fakultativnom udaljenju zaposlenog sa rada.

Već u *prvom stavu člana 165. Zakona o radu*, ističe se fakultativni karakter udaljenja, u rečenici: **Zaposleni može (ali i ne mora) biti privre-**